

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr 53. ANULU XVIII.

Telegrafulu ese de doue ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate contra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

ru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prinu, si tiori straine pe anu 12 p. 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inserentele se platescu pentru in via ora cu 7. cr. sirulu, pentru a adu'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 5/17 Iuliu 1870.

Eveneminte politice.

Candidatur'a principelui Leopoldu de Hohenzollern Sigmaringen la tronulu Spaniei a inaintatu, asi'a de tare incatu ocupa exclusivu diaristic'a Europei. Telegrama si articuli precum si corespundintie sbora in tote partile, aducendu care de care sciri mai seriose despre fazele acestei cestiuni si mai nu sunt de acele ce se nu prevestesca unu rebelu din cele mai infricosiate, intre done poteri per escelentiam puteri militare.

Benedetti, ambasadorulu francezu langa cabinetulu din Berlinu, va fi si primitu responsulu, ce a fostu insarcinatu de guvernulu seu a cere dela regele Prussiei. Responsulu avea sa decida, pen-truca, deca regele Prussiei raspunde ca va impede ca suirea lui Leopoldu pre tronulu Spaniei, pacea e asigurata, deca nu, rebelulu e neincungirabilu. Dupa presemnele culesu din diaristic'a prussiana e putiena sperantia de unu respunsu impacatoriu. Limbagiulu este interitatoriu si de o parte si de alta. Asi'a „Pays“ vorbesce de jugulu caudnicu pre sub carele voru ave sa treca ca invinsi prussiani, deca nu voru cuteza a primi lupta (cu francesii), „Nda.“ raspunde la provocarea acest'a, ca Gramont, ministrulu de externe din Parisu, crede ca prussiani au sa se fca servitorii Franciei in Madridu? deca voru ei sa caute cert'a cu lumin'a atunci nici prussiani nu voru ascepta sa fia provocati de doue ori.

Scirile cele mai noue infatiseza lucrurile asi'a, ca chiaru si dupa o eventuale recedere a principelui Leopoldu dela candidatura rebelulu nu se va pote incungira. Deca se adeveresce scirea acest'a atunci candidatur'a lui Leopoldu va repasi cu totul, ca unu pretestu golu, causele si ansele rebelulu voru fi a se cautu in alta parte as-unsu din naintea laiciloru politici. Pana acum au inceputu a-si siopti uni altii in urechi ca intalnirea dela Ems intre regele Prussiei si imp. Russiei, ba altii mergu si mai departe, este ans'a carea lu impinge pre Napoleonu ca sa previna evenemintele.

In fine inregistramu ca responsulu datu de regele Prussiei e multiamitoriu pentru Franci'a. Pacea dara aru fi sa presupunemu ca nu va fi turburata, burs'a de elalta eri inse e inca forte alarmata si nu consuna cu scirile de pace.

Diet'a Ungariei.

In 30 Iuniu tienura cas'a magnatiloru o scurta siedintia, in carea se alesera unu altu notariu in loculu lui L. Tisz'a catu si unu membru la comisiunea juridica in persón'a br. A. Miska'y.

Dupa autenticarea protocolulu se incheia siedintia.

In siedintia din 1 Iuliu a casei reprezentantiloru se decide, dupa finirea formaliloru, in urm'a propunerii lui Zs'e d'enyi, a se tienea siedintia in decursulu desbaterei municipale in fia-care di dela 9—3 ore.

Trecundu la ordinea dilei ia ca primu vorbitoriu cuventulu A. Sz'ala'y. Densulu consimte ca ministrulu de interne intr'acea ca comitatulu nu se mai pote sustinea in form'a sea de astadi; deci urm'ea inse numai, ca trebuie reformatu conformu tempului, nu inse, dupa cum voiesce ministrulu, ca sa se faca unu bureau. Sa se tienea conta de institutiunile trecutulu si de recerintiele presintelui, caci altu cum libertatea Ungariei si cea mai puternica asigurantia a ei, comitatele, voru perf. Proiectulu de fatia nu corespunde acestoru recerintie si din caus'a acest'a nulu pote primi nici bateru de basea pentru desbaterea speciala.

I. B'ano e unu contrariu resolutu. Tier'a are a alege intre parlamentarismu si comitate,

acestea langa olalta nu potu esista. In momentulu, candu Ungari'a pasiesce pre campulu culturai si alu reformei trebuie sa considere comitatulu celu multu de unu cadavru scump; voiesce a sustinea comitatele, atunci potu fi intre Carpati si Adria multe comitate, dara o Ungaria puternica nici candu nu va esista.

N. I'ancovich tiene proiectulu municipale de unu atentatu contr'a libertat'ei Ungariei.

Pentru proiectu pledeza in siedintia de astadi W. Tóth; contr'a proiectulu mai vorbesce D. Iványi, carele dice dintr'altelu ca nu e amicul municipeloru, dupa cum sunt astadi; din contra, a aflatu, ca municipiele sunt vat'a cea adeverata a nepotismulu, neordinei si ilegalitatiloru, din asta cauza voiesce ale reform'a, dupa recerintiele tempului mod'ernu, nu dupa cele ale centralisatiunei. Vorbitorulu s'a convinsu ca langa centralisatiune nu e posibila nici macaru o administratiune regulata. Centralisatiunea ineca comerciulu industri'a, artele si sciintiele catu si ori si ce nesuntia libera si dupa cum junii Spartei invetiau a urf beti'a la bietivi asi'a au invetiatu si densulu a urf centralisatiunea la centralisatiune. Densulu nu primesce proiectulu municipale.

Incheierea siedintiei la 2 ore.

In siedintia din 2 Iuliu se autentica mai intaiu protocolulu siedintiei precedinte. Deputatii A. Cs'ana'dy, E. Husz'ar, L. Gond'ali, Vid'ats si A. Kórmendy predau petitiuni care mai tote se roga pentru amenarea desbaterei despre proiectulu de lege municipale si care se transpunu comisiunei petitiunarie.

Trecundu la ordinea dilei se continua desbaterea generala despre proiectulu de lege municipale.

Contele I. Bethlen e primulu vorbitoriu. Densulu intrelasa a face polemica cu vorbitorii partitei contrarie, caci cunoesce pretiulu tempului; nici despre proiectu nu va vorbi detiatu caci scie ca in desbaterea speciala se va repei critic'a detaiata despre proiectu.

Cu ocaziunea acest'a voiesce numai a caracterisa positiunea partiteloru si a-si pronuncia observatiunile sele generali despre proiectulu municipale.

Steng'a a pretinsu de repetite ori amanarea desbaterei; inse ce folosu sa ne aduca noue acesta amanare?

Deca desbaterea s'aru amana si pana la toamna ideele totusi nu s'aru clarific'a, ci din contra, s'aru confundu prin debeteri lungi si nefruitifere si si partitele mai tare s'aru indugiman'i. Steng'a se totu numesce partit'a reformei, insa tienut'a ei in cestiune de facia, mai ca nui da dreptulu a se numi de atare.

Cu privintia la proiectulu de lege dice: Organizatiunea municipeloru e neaperatu necesaria; caci e convinsu ca pana candu referintielele jurisdicitiuniloru fatia cu regimulu nu se voru regula, o emendare radicala a administratiunei decadiute e imposibila. A dou'a cauza din care provine necesitatea de a sa organisa jurisdicitiunile e cu privintia la Transilvani'a.

In Transilvani'a osista doue partite, care agiteza contr'a libertatei si constitutiunei; un'a dintr'aceste partite si are punctulu de gravitatie in Romania'a, ceea-lalta si capeta ordinatiunile dela reactiunea din Vien'a.

Organizatiunea municipale va confirma partit'a constitutiunei incatu va fi in stare a prepondera tendintiele contrarie.

Se imputa proiectulu de lege, ca nu e completa caci nu organiseza fondulu regescu.

Vorbitorulu inea iaru parca bine candu pro-

iectulu aru fi completu, inse inaintea imposibilitat'ei si pleca genunchii.

Legea insarcineza regimulu, a intreb'a fondulu regescu in privintia organizatiunei sele. Organulu competente alu fundulu regescu e universitatea natiunei sasesei; inse universitatea consta din elemente reactionare, antimagiare. Vorbitorulu continua in modulu acest'a vorbirea sea si primesce in fine proiectulu de basea pentru desbaterea speciala.

Pentru proiectu mai vorbesce in siedintia de astadi conte Fr. Sz'irma'y si Pd. Eber' contra E. Hensz'lmann si Mocion'i; cuventarea cea eminanta a acestui din urma este publiculu din numerii precedinti catu si din celu de fatia alu jurnalulu nostru cunoscuta.

In siedintia din 4 Iuliu a casei reprezentantiloru se continua desbaterea despre proiectulu de lege municipale dupa finirea formaliloru si dupa o interlatiune alui E. Simonyi in o afacere a baneci ntionale.

Desbaterea o suscepe St. Husz'ar, care prin o scurta vorbire se declara pentru proiectu.

Ministrulu de finacie Kerk'apolyi combat prin o cuventare mai lunga pre antevorbitorii opositionali si cu deosebire pre dlu Mocion'i.

Dintre opositionisti mai vorbescu br. L. Simonyi V. Latinoviciu si in fine S. Borlea; cestu din urma accentua intre altelu: Unii deputati disputara in decurgerea discussiunei, ca proiectulu de lege, dupa cum acest'a o observara dnu'Irányi si Mocion'i, contine dispusetiuni care sunt indreptate contr'a egalei indreptatiri a natiunitatiloru; si totu-si e asi'a, caci cum se pote ascepta dela unu regimu, care e caus'a, de reprezentantii din cercurile locuite de natiunitati nu sunt de fatia in acestu parlamento, care e caus'a, de romanii inca astadi nu sunt multumiti si care e caus'a de nu se denumescu comiti supremi romani, cum se pote dice, ascepta dela unu atare regimu, ca nu va presinta unu proiectu de lege asupritoriu de natiunitati?

In conseciintia faptelor de mai inainte nu o pote face.

De ore ce proiectulu de lege e asediatu pre basea absolutistica, centralistica, si vorbitorulu e convinsu, ca regimulu i trebuie acestu proiectu pentru de a suprima natiunitatile tierei, nu-lu pote primi de basa pentru desbaterea speciala.

Conferintie invetiatoresci.

Abrudu in 1 Iuliu 1870.

Dle Redactoru! Avendu firm'a sperantia ca nu ve-ti refusa a da locu in colonele stimatulu dnu'rii „Tel. Rom.“ ce lu redigeti urmatorei descrieri scurte a conferintieloru invetiatoresci din tractulu protopresbiterale a Zlatnei de diosu mi i-au libertate a schiti'a si numai per tangentem decurgerea aceli'a.

Conferintiele invetiatoresci din tractulu amintitu s'au tienutu in 25 si 26 Iuniu a. c. la cari in diu'a prefapta s'au infatiosiatu cu mica exceptiune toti invetiatorii, cari in corpore mergendu la st. biserica — care era loculu destinat si pentru tienera conferintieloru — au asistatu la celebrarea cultului divinu la care au participatu rvdismulu d. protopopu Ioane Gallu si d. parochu Dionisiu Adamoviciu. Dupa finirea cultului divinu copulu invetiatorescu intona cantarea „Imperate curescu“ si dupa sevirsirea acesteia reverendisimulu d. protopopu Ioanu Gallu purcediendu din tem'a „lucratu pana este inca diua“ tienu un'a cuventare acomodata festivitatiei dilei, in care facu istoriculu conferintieloru invetiatoresci precum si folosulu celu mare care au resultatu din asemenea intruniri, aducendu aminte celoru presenti, ca initiatorulu

și propagatoriul acestei idei salutare la noi este Escelentia Sea Parintele Archiepiscopu și Metropolitu Andreiu Barone de Siagun'a se adresă către corpul invetiatoreșcu în cuvinte alese, recomandându a dá acestei idei marete viétia, a o practică căci urmându astu-feliu rezultatele cele mai frumoșe nu voru rămânea a nu fi midilócele cele mai apte spre a ajunge la met'a noastră care este respandirea sciintiei și a moralității în poporul nostru, care e bantuit cu deosebire în tempulu presente de multe rele în contra căror'a nu se póte pune alta stavila de câtu sciintia și moravurile cele bune. —

Dupa rostirea cuventărei dichiarându conferintiele de deschise, provóca corpul invetiatoreșcu a se constitui pre deplin prin alegerea unui conducatoriu și a unui notariu alu conferintieloru; cari ambi cu unanimitate se și alesera celu dintăiu în persón'a invetiatoriului din Buciumu-Cerbu Nicolau A r o n u, iéa celu alu doilea invetiatoriulu din Abrudu Nicolau Doctoru, cari ocupându-si locurile destinate, s'a purcesu apoi la desbaterea obiecteloru lipsate în un'a programa facuta inca cu ocasiunea conferintieloru trecute. —

Obiectele statorite în programa și puse spre desbatere în acésta conferintia au fostu urmátorele:

1. Cumu e de a se predá studiulu religiunei în scól'a poporala? 2, introducerea lego-grafiei în scóla, 3, computulu pre bazea sistemii decadice, 4, predarea studiului geografiei, istoriei patriei, istoria naturala, 5, observările facute în recursulu anului asupr'a manualelor edate de dlu profesoru Zachari'a Boiu și 6, aplicarea pedepseloru și a remuneratiilor în scóla. Tóte acéstea au fostu desbatute cu vina participare a turoru membriloru conferintiei, acceptându-se din partea tuturor considerarea principiului pedagogicu în predarea studiiloru amintite, de a trece adeca treptatu dela cele cunoscute la cele necunoscute. Fiindu-se desbaterea obiecteloru descrise mai susu, dlu conducatoriu dandu voia membriloru a face și alte propuneri privitorie la cestiunea invetiamentului, conferintia aduse urmatoriulu concludu ca: sa se róge de venerabilulu senatu scolasticu, ca prin organele competente sa deie deslucire, cum și pre ce cale s'aru poté înlesni procurarea instrumenteloru și a aparateloru necesarie la predarea invetiamentului în scóla d. e. a globului și a mapeloru geografice și în limb'a romána; de óre-ce cele în limbi streine prelucrate nu suntu practiveru în scóla. Ne mai fiindu alte obiecte spre pertactare Nicolau Doctoru în numele întregii conferintie aduce intima multiamita Escelentiei Sele Parintelui Archiepiscopu și Metropolitu Andreiu Barone de Siagun'a pentru pré intielépt'a întentione, ce au avut'o la introducerea acestoru intruniri, a căroru scopu se va s'ajunge cu tempulu. Dupa aceea dlu C o n d și esprima multiamit'a cea mai cordiala către rvdismulu d. Ioane G a l l u pentru ca nu a pregetatu ane dá spriginulu seu spirituale intru a poté deslegá problemele puse spre pretractare, precum și parinteliu Dionisiu A d a m o v i c i u, carele asemenea ne-au datu totu sucursulu la desvoltarea terenului de activitate. —

În fine incheie dlu presedinte cu nisce cuvinte bine nimerite, inbarbatendu și recomandându cetirea cărtiloru pedagogice punendu și tóta trud'a și silint'a căci numai asiá vomu putea fi multiamitori și recunoscători parintelui nostru Archiepiscopu și Metropolitu, carele a datu indemnulu și impulsulu conferintieloru

Nu póte trece cu vederea de a nu-si esprima recunoscint'a d. conducatoriu pentru tactulu celu bunu ce l'a aretatu intru implinirea oficiului seu, și cu acestea se finira siedintiele conferintieloru dupa amédi la 6 óre cu servitiulu de séra „Vecerne“ ducendu fiesce-caro membru un'a suvenire placuta cu sine.

Epistole din German'a.

cătra unu invetiatoriu din patria.

(urmare)

Chemnitz

Despre scólele din orasiulu acést'a n'amu de a-ti relatá ceva deosebitu în privint'a metodului propunerei, séu în privint'a invetiatoriiloru. Preste totu luat'u e totu cá si în cele din Dresd'a; ici colé câte o mica deosebire, conditionala de individualitatea invetiatoriului séu a directorului séu de giuristári locale.

O deosebire mai esentiala însă este aceea, ca istoria biblica în clasa elementara, în privint'a estensiunii materialului, nu se propune, cá în scólele din Dresd'a, ci este mai marginita. Se propune adeca în aceea clasa, numai 5 istoriore a n u m i t e din testamentulu vechiu și totuátatea din celu nou.

Rendulu în care vré sa le propuna invetiatoriulu este lasatu la aflarea de bine a lui.

O alta deosebire este în privint'a clasificatiunii. Toti elevii și elevele umblátore la scóle se impartu nu în 5 clase, cá în Dresd'a, ci în 6 clase, dintre cari cele 2 din urma au câte 2 cursuri deosebite unulu de altulu atátu în privint'a spatiului, câtu și a materialului de invetiatu. Fiindu proportionalminte numerulu scóleloru mai micu; pre de alta parte iérasii schimbându-se mereu numerulu prunciloru umblátore la scóla, fiindu-ca acésta cetate, e per eminentiam cetatea de fabrici a Saxoniei, și are multu concursu de lucrátore, numerulu copiiloru de ambe sexele, umblátore la scóla este fórté mare. Spre a delaturá reulu de a umplea preatere cutare séu cutare clasa, s'au facutu clase paralele, 1, 2 și chiar și 3 și 4 la câte o clasa. Asiá spre esemplu scól'a burghiaza de midilocu, o cercetéza 2253 baieti și fete, deosebiti dupa seese și impartiti dupa sistem'a de 6 clase; spre instruirea loru a tuturor'a se întrebuintéza 52 odái mari, luminóse, curate și uscate, și 33 invetiatore. Numerulu normalu alu eleviloru dintr'o clasa, e 40. Déca acestu numeru se urca multu preste numerulu normalu d. e. cu 15 20 copii și mai multi, atunci se facu clase paralele.

Acum'a sa-ti spunu și cev'a despre disciplina, căci disciplina buna contribuie fórté multu la progresulu în invetiatu și este dupa cum se dice „sofletulu scólei“. Se întielege ca nu vomu puteá tractá acestu obiectu intr'atátu, în câtu sa numai rămána nimic'a de d'isu, căci casurile disciplinare suntu atátu de varie, încátu nime nu le póte prevedea, ceea ce vomu spune aci suntu numai nisce firicele subtiri dintre tiesatura facuta cu mare ingrigire. —

Disciplina se mântie cu severitate conscientiósă din partea directoriloru și a invetiatoreloru, și urmarea acésteia, este ordine de minune în tóte partile.

În fia-care clasa se afla o impartire a óreloru, facuta de directorulu și asternuta Schulvorstandului spre aprobare. Abateri dela acésta impartire nu se concedu, fára numai în casuri estraordinarie, și si atunci cu invoierea directorului numai. În aceste impartiri de óre suntu considerate și pausele între óre. De regula dupa ór'a 1-a se face o mica pauza de 5 minute, în care copii se misca în scaune și potu povesti unulu cu altulu în presentia invetiatoriului, séu apoi se pregatescu cu cărțile, tablitiile, libelele etc. pentru obiectulu ce e de a se pretractá.

La unu semnu anumitu din partea invetiatoriulu se face liniscea deplină, și invetiatoriulu incepe propunerea sea. Dupa ór'a a 2-a urmédia o pauza de 15 minute, în care scolarii potu esi în curtea scólei, spre a se misca mai liberu, a fugi, a se jncá etc. ei de ei. Dupa ce au trecut acestu tempu se dá unu semnu prin clopotielu, și toti scolarii, doi cu doi, intra iérasii în clase și se asiadiá la locurile loru, pre cari nu i este ertatu nimenui a le scimbá fára voia invetiatoriului. Pause mai mari preste septemana suntu: Mercurile și Sábetele dupa prandiu. —

Ferii suntu pucine și scurte. La serbatorile craciunului și rosaleloru câte o septemana, și pre sate la vremea secerei și a adunării bucateloru de pre câmpu iérasii un'a séu și dóue septemáni. Pre la pasci, la St. M'hailu, totudeun'a este incheerea anului scolasticu, pre vremea acést'a se tienu esamenele și se face promovarea. Esameneloru urmédia o pauza de 2 septemáni, dupa decurgerea căroru se incepe anulu nou scolasticu.

Înainte de începerea anului nou scolasticu, cu o luna, suntu parintii cari au copii apti de scóla, datori ai însinú la directorulu scólei în care vréu sa-si tramita copilulu loru.

Cu mare strictetia grigesece invetiatoriulu, cá sculele scolari sa nu se mágalésca și strice, și cá elevii sa aiba totude-un'a cărțile, libelele, tablitiile și hainele loru curate și lipsite de indoituri fára scopu și de ruptori. Si intr'adeveru cu placere póte privi ori-cine la hainele copiiloru, ele suntu totude-un'a curate și cãpitate, la cărțile loru, ele suntu grigite și netede, la libelele loru, ele suntu tóte intr'o forma, de harthia buna; scrisórea întren-

sele curata, desi nu la toti modelu de frumsetia și ce m'au miratu mai cu séma: nu amu întempnatu nici o pata de negrela prin acele libele, nici în cele ce le întrebuintiau acasa, și cu deosebire nici în cele, ce le întrebuintéza în scóla. O pata séu o corectura în libelu, trage dupa sine pedéps'a de a scrie faci'a séu fóia intréga inca odata în tempulu liberu de scóla. O pedépsa uriciósă pentru seracii copilasi, se ferescu de ea câtu potu!

Multu ajutora la acést'a întocmirea de calamarele, se afla asiédiate în mese și se potu acoperi afara de întrebuintare cu o mica usitia de lemn. Prin acésta întocmire restornarea și versarea negrelei se delatura cu totulu, și prin acést'a multe necuratiunii din libele, și multe fatalitati și necasuri, cari cu sticlutiile și calamarele singuratiche, cu bazea loru cea mica nu se potu încungiturá de totu nici odata.

Cându vorbesce invetiatoriulu toti ochii suntu îndreptati spre elu; cându provóca pre vr'unulu sa respunda, acél'a sa scóla și respunde cu voce devólta, în vorbire bine legata nu numai câte unu singuraticu cu ventu. Lucruri mai insemnate, vr'unu adeveru moralu, trasu dintr'o istoriára biblica, vr'o regula, vr'o bucata de cetire, vr'unu versu frumosu, se repetiescu cu deosebire în clasele inferióre, de către toti elevii. Spre acestu scopu invetiatoriulu dá unu semnu, toti scolarii se ridica, dicu ce e de d'isu mai de multe ori în choru și apoi se asiédia iéra-si în liniscea.

Déca órele de prelegere au trecut se scóla toti scolarii; invetiatoriulu dice o rugaciune scurta potrivita, și scolarii o dicu încetu dupa densulu stându cu mânilé pre peptu și cu capulu ceva plecatu înainte; câte odata cânta cu totii câte ceva și apoi esu totu doi cu doi din clasa și se ducu acasa. Estirea acést'a din partea unor'a se întrebuintéza cá ocasiune de a-si manifestá neplacerea pentru portarea cutárui elevu. Invetiatoriulu se pune adeca lângu usia, copii trecu câte unulu pre dinaintea lui și fia-cãrui copilu invetiatoriulu i dá mân'a și i dice adieu séu altuceva de feliulu acést'a. Déca vine unu copilu care au fostu neatentu, séu s'au portatu necuviinciosu în alta privintia, acéstui'a nu-i dá invetiatoriulu mân'a, și invetiatoriulu resp. m'au asigurat, ca acést'a pentru elevii sei (din clasa începátore) este un'a din pedepselé cele mai adencu simtite.

În celelalte clase, și si în acést'a, cându unu scolariu au fostu petulantu, lenesiu neatentu, etc. se mustra mai antáu, se pune apoi sa stea singuru, deosebitu de ceia lalti copii, séu se retiene în arestu, unde sub ingrigirea unui invetiatore are sa lucró o tema óre-care.

În casuri estreme sa întrebuintéza și pedepsele trupesci, cari le aplica totude-un'a servitoriulu scólei. Cându nici cu acestea nu se póte ispraví nimic, și e de temutu ca portarea cea rea a unui astfelu de scolariu va deveni stricaciósă pentru cei-lalti scolari, atunci unu atare elevu reu crescutu se tramite în Kinderbesserungs-Anstalt, unde sta sub ingrigire rigurósă, capeta mâncare mai pucina, și se ocupa afara de órele de scóla cu lucruri corespundátore de mâna. Pána nu dá semne adeverate de îndreptare nu sa dimite din acestu institutu.

Delicteloru cari tragu dupa sine pedéps'a acést'a aspra suntu furtulu repetitu, cersitul, umblarea pustia pre strade, și lucruri demoralisátore și stricacióse.

Cuventarea dep. Al. Mocioni din 2 Iuliu în diet'a Ungariei.

(Urmare.)

Chiamarea acestoru a nu e de câtu a esamina neregularitátile ce se ivescu în manipularea babiloru; dara nici cându acésta chiama-re nu se estinde intru a esamina ordinatiunile muniti pceloru ca óre corespundu legiloru séu no. Dreptulu statutariu alu corporatiuniloru autonóme angle se estinde preste tóte, de câte nu dispune vr'o lege speciala, căci n'are de câtu o singura margine: legea. Si în asta privintia, inspectiunea n'o eserce guvernulu ci judetiulu carele are dreptu a nemici, nu numai la cererea privatiloru ci și din oficiu, a nemici ordinatiunile ce aru fi contrarie legi.

Totu Queens bench e care judeca despre validitatea ordinatiunii esmise exceptionalminte de ministeriu, în casulu déca corporatiunile autonóme aru trage la indoieála legalitatea acelor ordinatiuni. Preste totu la poporul anglu s'a validatú acea

tendentia principala ce se manifestă între toate circumstanțele — a exclude regimul parlamentariu pe cât se poate, de la veri ce influența asupra mersului regulat al administrației. (Strigări în stângă: Asia e!) În Anglia nu e nici urma de un recursu către ministeriu, și deca ore cine ar propune această în Anglia, n'ar fi cauză uimire mai mică, de cât deca eu asiă propune acestei case că se stergă dreptul de inspecție al guvernului.

În Anglia unde vede bine asiderea sunt oameni cei ce victimescu, obvinu în administrație astu felu de scaderi, în contr'a căror'a nu se poate dobândi vindecare pe la județie, ca nu e lege în contr'a lor, nu su vatemătorie de dreptu. Dară la asemenea scaderi, de ore-ce guvernul n'are dreptul de inspecție, poporul însuși e silitu să și ajute siesi; poporul însuși e acel'a carele; precum bine observă dl deputat Eber, eșerece dreptul de inspecție asupra corporațiilor autonome, și acestu dreptu de inspecție în validitate prin pres'a liberă, dară desclinitu prin meetinge și prin sistem'a petiționărei, adeca pe calea petițiilor lor în îndemna pre parlamentu că prin despusetiuni legislative să delaturăze scaderile ce obvinu în administrație.

Deca nu se poate negă ca acest'a e culmea selfgovernmentului anglu, carea ne arată în câtu unu poporu într'adeveru liberu e capace a se smulge din lips'a de tutelare din partea guvernului apoi de alta parte toc'm'a lips'a de inspecție din partea guvernului este acea cauza, pentru carea sistem'a de meetinge în Anglia potu se ajunga la atât'a perfecțiune.

Eu nu mergu asiă departe, nu voi se stergu dreptul de inspecție al guvernului. Nu voi, mai vertosu din două cause: odată, pentru ca poporul nostru, crescutu sub tutelare guvernului, — desi și aru potu luă de modelu energi'a politica a poporului anglu, totu nu se potu mesurá cu acest'a. Dară nu voi nici din alta cauza mai importantă, adeca căci pentru dreptul de inspecție al judeților, precum la vedem în Anglia, se recere că condiție o legislație administrativă, carea să se estindă în detaliu presté toate ramurile singuratece, astufeliu, precum nu se gasesce acest'a nicăiri în lume afara în Anglia. Aci e ratiunea pentru care nu voi să se stergă dreptul de inspecție al guvernului, dară n'asiu voi nici acea ca cu acestu titlu guvernul să eșerece omnipotenti'a. Voi și dorescu, că guvernul să practice dreptul acest'a între acelea margini, care se întielegu din natur'a dreptului de inspecție. Dreptul de inspecție în îndreptătesce, respective în deobliga pre guvernul a veghiá, că municipiile în procedur'a lor să se misce între marginile legiloru că prin otaririle lor să nu periclitate esistenți'a statului și cu unu coventu interesele comune. Asiă dară, acestu dreptu de inspecție, de după natur'a sea este negativu.

Obiectul dreptului de inspecție nu potu să fie nici odată unu oficialu său altulu al municipiului. Obiectu potu fi pururea numai corporația reprezentativă; corporația reprezentativă este acea cu care guvernul vine în comunicație, prin medilocrea căreia potu comunica și potu dispune cu municipiile; corporația reprezentativă e acea carea reprezintă, cu dreptu și de după lege, municipiulu că persóna juridică. Ori ce putere ierarhică și disciplinaria a guvernului centralu asupra oficialilor municipali, nu însemnă alt'a de câtu a desface municipiulu în partile lui constitutive, și prin acest'a a-lu nemici. (Placere în stâng'a.) În virtutea dreptului de inspecție, guvernul are detorinți'a că ori ce otarire de a municipiului ce i s'aru pareă ca lovesce în lege, s'o duca la judecata înainte județiului de statu ce cantă a se inființiá. Numai în casulu, deca acelea otariri municipale aru fi de periclu comunu; deca aru fi periclu într'infardiare numai atunci guvernul devine în pusețiunea de sila, și are dreptu a nemici otarirea sub sarcin'a propriei sale responsabilități, seu a opri eșecutarea unei astu-feliu de otariri.

În asemenea casu, fiindu de lipsa, potu se desface corporația reprezentativă eșcriindu așgeri noue, și în casu de necesitate potu suspinde întregulu corpu oficialu. Dară nici într'acestu casu nu potu dispune cu oficialulu alesu, nici în acestu casu oficialulu nu e detoriu cu ascultare către organulu guvernului, și nici în acestu casu ordinațiunile comitetului supremu nu-lu potu scuti pre oficialu fatia cu comitetulu.

Toc'm'a pentru ca dreptul de inspecție este de asta natura, pentru ca guvernul potu veghiá, că sa nu se periclitate interesele comune ale statului, potu veghiá sa nu se vatemă legile, dară nici odată nu potu judecă cumca ore într'adeveru vatemă-s'au legile seu bá? — toc'm'a pentru acest'a socota ca este buna institutiunea județiului de statu.

În asta privință nu-su de aceea parere a onoratului dou ministru de interne și a secretariului de statu Vilelmu Toth, cari dicu cumca acest'a aru însemnă a nemici esenți'a parlamentarismului, căci espunemú tier'a, ca despre o ordinație să judece altminte tribunalulu și altminte cas'a reprezentantiloru. Mi se pare ca afirmatiunile lor parcesera din o pricepere smintita despre sistem'a de regimul parlamentariu. Majoritatea parlamentara nici odată nu e chemata a judecă despre ceva, ca ore este legalu seu nu, ci e chematu a judecă numai, ca ore guvernul portatu-s'au asiă cum e spiritulu politice în majoritate, cum e întielesulu politice majorității? (Ilaritate, protestări în drept'a.) Deciderea întrebărei ca, ore legala a fostu portarea guvernului? e pururea de competenți'a județiului de statu. Guvernul e responsabilu parlamentului ca va guverná tier'a în spiritulu aceste'a; guvernul detoresce garanti'a municipiloru ca nu va vatemă legea; parlamentulu potu justificá procedur'a guvernului, dară nu potu opri că guvernul să nu desdauneze pre acelu municipiu, ale căruia drepturi legali le-au vatematu.

Astu-feliu pricepu eu parlamentarismulu și selfgovernmentulu. (Aprobări în stâng'a.)

Totu asiă de nemotivata mi se pare uimirea dlui deputat Toth; s'a uimitu cum on. condeputat Tisz'a a pututu propune că singuratecii, în chestiune de contribuție, să mērga a-si cercá vindecare de necadiuri pre la județie, — și se întrebă dl Toth cum aru fi capace județiulu se decida asupra administrației.

Eu mi splicu acest'a uimire cu circumstanți'a ca, durere, pre aceea se basēza întregu sistem'a noastră de administrație de până acum'a, ca sta de asupra puterei judecătorești ci nu bucurosu isi plēca capulu înainte puterei judecătorești. Dară deca voim unu statu într'intielesu juridicu nu mai putem plecă pre asta cale. (Aprobări în stâng'a.)

Afirmu, On. Casa! ca județiulu e capace a judecă caus'a deca, după ce eu mi-amplatitu contribuția deplinu iera oficialatulu de contribuție dice ca nu e platita, mergu la județie și-i spunu: iēca aci cartea mea, am responsu contribuției nu su detoriu s'o mai respundu a două ora. Atunci nici on. deputat Vilelmu Toth ne va negă, ca județiulu e chematu și capace a deslegá chestiunea juridică. Căci ce este caus'a de contribuție? nu e decâtu o pretensiune de bani ce are statulu. Statulu isi basēza acestu dreptu al seu pre lege, eu cu legea a mână aretu cu nu-su detoriu sa platescu, statulu imi dice ești detoriu într'intielesulu legi. Eu nu știu în ce asta caus'a juridică se desclinesce de esemplulu ce lu spusei. Județiulu va esplicá legea la casulu concretu, cându mi s'a pretinsu contribuția întâia ora ca și cându mi se va pretinde a două ora. (Aprobare în stâng'a.)

Tienu foarte multu la libertatea discussiunii politice în municipie, căci de-si — după esperiintiele de până acum'a — a-siu mai potea trage speranți'a ca dl ministru de interne va sa ne norocēscă c'o lege adeverata de reuniuni și insociri libere (Ilaritate), totuși voi negă și atunci ca dreptul de reuniuni și insociri, fia câtu de liberat, va fi capace să desvólte în tier'a noastră unu spirit publicu atâtu de tare, cum l'a desvólatu în Anglia sistem'a de meetinge din acea simpla cauza, ca în Anglia lipsim dreptul de inspecție al guvernului, sistem'a meetingelor în mână poporului anglu este nu numai medilocu a desbete chestiuni politice, cari pururea interesēza numai în a două ordine pre fia-care individuu, ci e totuodata unicu mijlocu practic spre a validá interesele administrative ce atingu de a dreptulu pre fia-cine. Pentru acest'a io nu credu ca dreptulu de reuniuni la noi va fi capace să desvólte unu spirit publicu atâtu de tare că-ci în Anglia, căci la noi dreptulu de inspecție al guvernului face imposibila asemene desvóltare; — și pentru acest'a ratiune io tienu multu a dá ocaziune în municipie spre desvóltarea unui spirit publicu potinte.

În fati'a tuturor acestor'a, On. Casa! io afirmu,

ca adeverat'a sistema de selfgovernmentu neschimbată în esistenți'a ei curată, a pretinde cum ca nu incupe cu form'a de regimul parlamentariu și cu responsabilitatea ministerială, însemnă a denegá fapte; căci Anglia cu esemplu viu ni arēta acest'a, carea merse în asta privință mai departe de câtu ce cotezau eu. Toate câte avoi ocaziunea a le spune acum'a, sunt totu atâtu de contrarie celor cuprinse în proiectulu de lege, pre câtu e de invederatu despre alta parte ca cele ce le-amu spusu nusu în contradicere nici cu form'a de governmentu parlamentariu, nici cu principiile unei administrații regulate. Deca în mână tuturor acestor'a, guvernul totu-si va nimici selfgovernmentulu municipiloru, atunci este apriatu cum ca caus'a nu jace nici în introducerea sistemii de regimul parlamentariu, nici în principiile sanetose ale administrației, ci jace cu totul aiurea, în alta cauza, la carea voi îndrasoi sa revin. (S'audim!) Spunu ca voi reveni la acea cauza politica.

Acum vrēu să mai observu ca eu dorescu că oficialii municipiloru să fie alesi în deplin'a libertate, pre basea însinuării și a recomandației astufeliu, ca o comisiune însărcinată a examina calificatiunile legale să astērna adunăntiei generali list'a celor ce s'au însinuat și recomandat; pentru ca eu credu cum ca nici guvernul nici parlamentulu nu e îndreptatulu a restringe în veri unu modu dreptulu de alegere liberă al corporației reprezentative. (Asia e!)

Dorescu că comitetele aceste să se compuna pre basea alegerilor generale, drepte, secrete și de după comune. Eu tienu ca votulu universal este unicu, carele corespunde ideei de dreptu; din parte-mi credu ca ori ce chestiune de censu este în contrastu cu dreptulu, ca ori ce chestiune de censu nu e de câtu chestiune socială. Societatea nu este unu întregu simplu, ci o sistema a claselor desvólată de istoria. Precum la individi, asiă și la clase, unu'i a se vine supremați'a asupra altu'i, și adeca acelu'i carele e în posesiunea factoriloru domniei naturale.

Nisuinti'a naturală a acestei clase domnitōrie este, se-si asiedie domni'a pre base și mai tari. Spre acest'a e calea foarte simplă să iee în mână sea propria puterea de statu. Ce modu mai simplu potu să fie spre acest'a, de câtu censulu? Totu pentru acest'a, cându, se otarece despre felulu seu despre cantitatea censului, nici cându nu sersescu de base ceva principiu juridice seu de economia politica, seu ceva calcule matematice, ci pururea în consonanță cu caracterulu clasei domnitōrie va sa fie ori censu de nascere, ori censu de posesiune. Acestu din urma iera-si va sa fie mai mare seu mai micu, după cum e mare seu mica averea celor mai seraci membri din clas'a domnitōria.

Pretotindenea, unde se socotesce censulu cu consciința, astufeliu sa socotesce, căci scopulu lui este a face partasi la puterea de statu pre toti acei'a cari sa tieu de clas'a domnitōria, și a exclude dela putere pre toti căti nu se tieu de clasă. Cum ca censulu, toc'm'a pentru acest'a, este în contrastu cu dreptulu și cu idealulu curat de statu, urmēza prea invederatu, căci nici odată nu potu fi problem'a statului a reprezentá interesele unei clase pre cont'a universității, a întregului. Dară toc'm'a din acestu contrastu al censului, din idealu curat de statu, urmēza trei scaderi principale. 1. fia-care domnia naturală se basēza pre doi factori, pre avere și intieliginti'a. Intieliginti'a e carea face că domni'a se fia binefacătōrie, censulu e carele necesariminte inapoiēza pre factorulu binefacătōriu.

Censulu ascute, aspresce apasarea domniei de clasă, căci acea clasă care domnesce, de ore ce acum se spriginesce pre unu radiem nou, mai puternicu, și va validá propriile sele interese cu rapediune mai mare și cu mai multă eficacitate; asiă-dată contrastele intereselor de clasă voru fi cu multu mai esculite.

A trei'a și scaderea principala ce provine din censu este, ca clas'a domnitōria identifica pururea interesele statului cu interesele ei proprie, și astufeliu câte atacuri sa îndrepta în contr'a clasei, la toate dens'a espune statulu, — și istori'a ni arēta nu numai unu esemplu, ca statulu nici n'a potutu resiste la asemene atacuri ci a cadutu. (Placere în stâng'a estrema.)

Dară deca acest'a se potu spune despre censu, mărturisescu ca nu știu ce să dicu despre voturile virile?! (Ilaritate) Sa spunu ca aceste voru indicii, voru insuti, toate acele scaderi, ce provinu

din natur'a censului? Dara știu ca D-văstră nu veti luă acéști în consideratiune, precum n'ati lutu reflesionile, atacurile, ce audirati, desi suntu îndreptatit, basate, suntu cu tactu, politicu întiepletu. (Strigări în drépt'a: Pentru lumea ast'a!) Nici nu voia ustani atentiunea onoratei case prin a continuá atacarea voturilor virile; credu ca din pusețiunea, ce ocupu, e de prisosu sa mai spunu ca voturile nu se potu justificá.

Nu pregetu a recunósce cum ca censulu, în form'a în carea l'a propusu onorat. condeputatu Colomanu Tisza, este atâtu de micu, în câtu cu dreptu nici mai póte fi vorb'a despre domni'a de clasa. Acel'a vatema mai numai pre singurateci, si eu numai din aceea cauza nu-lu credu a fi la locu căci de-si se opune în principiu votului universalu, totu-si nu se desclinesce multu de acéști în privinti'a rezultatului. Nici aceea nu potu țienea cu cale cum ca unii individi suntu vatemati în drepturile lor, si n'a-siu afla-o cu cale nici atunci cându a-siu púrcede din aceea presupunere smintita, ce ieri o afirmá on. condeputatu Vilelmu Tóth, si carea astadi on. dnu deputatu Henzlmann o combatu atâtu de bine, întielegu presupunerea ca statulu nu e de câtu societate de actiuni, pentru ca atunci atâtu contributionea indirecta câtu si contributionea de sânge prin consecintia duce la sufragiu universalu. (Aprobare vivace în stâng'a estrema.)

Nu me impartasiescu nici la temerile ce le-amu auditu rostindu-se în contr'a aplicării sufragiului universalu. De mi aducu bine aminte, s'a disu ca sufragiu universalu în timpu de pace conduce spre cesarismu, iera în timpuri neliniscite spre anarchia. (Drépt'a: Asiá e!) Mi se pare ca acéști a reflesione, parte e în contrastu cu sine însa-si, parte e în contrastu cu esperiinti'a. E în contrastu cu sine însa-si pentru ca déca s'a creatu si s'a coptu materi'a necesaria spre erumperea anarchiei, atunci, a dice cum ca anarchiei (care dupa conceptulu adevératu nu e alt'a decâtu a frânge cu forți'a ordinea legala) i-a trebuitu mijlocu legalu pentru ca se póta erumpe, — acéști a mai ca este mai multu de câtu contradicere. (Placere în stâng'a estrema.)

Déca impartimu drepturi, déca nisumu a realisá idealulu de dreptu; a ni se dice cum ca prin acéști a creámu materi'a esplotatória pentru anarchia, ni s'a disu mai multu de câtu ce aru potea cineva primí asupra-si sarcin'a de a dovedi (Placere în stâng'a estrema.) Pretotindenea despoierea de drepturi, restringerea drepturilor fusera cari creara materi'a esplotatória pentru anarchia, dara nici odata n'a fostu egalitatea de drepturi, impartirea drepturilor, recunóscrea drepturilor. (Stâng'a: Asiá e!)

Ni spunu ca acéști a conduce spre cesarismu si provóca în asta privinti'a la Franci'a. Irányi, anca ieri demonstrá cum ca acéști a nu sa póte judecá bine, pentru ca acolo mai suntu si alti factori, dara n'a pomenitu unu lucru carele mi se pare principalu, este ca în Franci'a centralisatiunea a creatu cesarismu!

Unde nu e centralisatiune, nici unu feliu de sufragiu universalu nu póte creá cesarismu; iera unde este centralisatiune fia consulu câtu de micu, cesarismulu va prinde radeocine tóri (In stâng'a placere si aprobári vivaci).

S'a disu — precum amu auditu si astadi — cum ca clas'a de mijlocu e aceea, carea mai ververtosu este chiamata sa iee a mâna puterea de statu, căci acéști a este elementulu celu mai calificatu spre acéști a. Nu negu, on. casa! ci recunosc cum ca clas'a de mijlocu e focalariulu comerțului si alu industriei, alu înfloririi spirituali si materiali, celu mai tare radiemu alu înfloririi si alu prosperitatii materiali a statului. Totu-si aru fi mare retacire a crede cum ca bunulu D-dieu a datu capacitate de guvern numai unei clase, dreptu monopolu. Eu nu recunosc în societate de câtu unu elementu carele e chiamatu a fi la guvern si la domnia: acéști a e întieleginti'a.

Iera întieleginti'a nu e legata de nici o clasa; bazea întieleginti'i este egalitatea de drepturi; aerulu întieleginti'i este libertate, egalitatea (Aprobári sgomotóse în stâng'a si vivate.)

Ori ce dreptu exceptiunalu, fia statoritu chiaru spre folosulu domniei întieleginti'i, e contrariu cu natur'a dreptului propriu, carea nu sufere privilegiu. (Placere sgomotósa) Are lipsa de dóue: ordine si

libertate: aceste dóue asecura domni'a întieleginti'i. De aceea în stare normala pretotindenea va fi asecurata domni'a întieleginti'i, fára de nici unu spriginu artificiosu; numai în timpuri extraordinarie, anormale, se póte ca patim'a masei neintielegátorie a poporului sa isbucnéscă pentru câte-va mominte si se-i derime domni'a, dara în timpuri normale nu se póte întemplá asiá ceva. Alta conditiune a domniei întieleginti'i e: libertatea; unde e libertate, e asecurata si domni'a naturala a întieleginti'i, pentru ca acéști a sa baséza pre acea lege ca mintea domnesce corpulu.

De aceea déca voimu domni'a întieleginti'i, atunci sa nu derimámu libertatea, sa nu derimámu selfgovernmentulu, sa nu derimámu libertatea de presa, dreptulu de reuniuni si asociatiuni ci se creámu libertatea si amu creatu domni'a întieleginti'i. (Aprobare în stâng'a.) Egalitatea de dreptu este aceea linia orizontala, pre carea potemu estimá si mesurá pretiulu, valórea adevérata a fi-cáruu individuu, a fie-cárei clase. Singuru numai preste linia orizontala a egalitatii în drepturi, se póte înaltá aceea neegalitate naturala, carea cá eflusulu legii eterne naturali despre progresulu omenescu este conditiune neaperatu a progresului. Reu fórtu a priceputu dnu deputatu Eber acéști a cauza, déca densulu atunci cându noi ceremu egalitate în drepturi, vine sa ni arete dreptu idealu egalitatea ceea ce niveleza tóte.

A voitu sa ni demustre ca egalitatea nu este cu potintia, pre cându nici noi nu dorimu cá sa nu fia neegalitate, ci dorimu numai cá sa nu fia alta neegalitate de câtu cea naturala, sa nu fia o neegalitate artificiosă. (Aprobare în stâng'a estrema.) Acéști a neegalitate naturala se manifestá numai acolo, unde fia-cine e invescutu cu dreptu egalu fia-cine póte pasí pre campulu de lupta cu dreptulu egalu. (Vivate în stâng'a estrema.) Pre bazea tuturoru acestor'a, sum pentru votulu universalu directu si secretu. Si ce face guvernulu? Onorata Casa! guvernulu nemicesce nu numai municipiele, guvernulu vrea sa asiedie pre sistema nóua sociala constitutiunea nóstra intréga, si acéști a o face astadi, cându în tóta Europ'a, vechi'a societate feudala s'a pornitu spre o strafarmare rapede si corespundiatória principieloru spiritului din evulu nou; guvernulu stabilescă o prerogativa, ce e contraria cu dispusetiunea chiara a legiloru din 1848, e în contrastu aspru cu intréga dezvoltarea nóstra constitutională, cu totu spiritulu vietiei nóstre politice; — o face acéști a guvernulu atunci, cându tóte statele europene, ca-si pre întrecute nisuescu a largí dreptulu. (Protestári în drépt'a.) Me rogu de iertare; asiá este, chiaru si în Angli'a cea conservativa, astadi nu mai e întrebarea ca óre trebuesce largitu dreptulu electoralu? ci numai aceea desclinare mai stee între partite ca, în ce proportiune trebuit largitu?

Si, On. Casa! cine suntu cei ce facu acéști a? O facu acei barbati, cáror'a în acéști a patria li se dice cu dreptu cuventu ca suntu creatorii unei epoce nóue. O facu acei barbati, cari viéti'a loru intréga au sacrificat'o santei cause a democratiei, a progresului liberu, ceia cari au cárunțitu în acéști a lupta mare (Placere).

Si cându o facu acéști a? O facu atunci, cându ocupa astu-feliu de pusețiune, în carea de la densii depinde a-si realisá idealulu vietiei loru întregi (Aprobári sgomotóse, vivate în stâng'a).

Onorata Casa! La astu-feliu de barbati o schimbare atâtu de marcata, cárei'a numai raru i poti gasi sotia în istoria, e — absolutu cu nepotintia a se splică prin psicologia.

Ca astu-feliu de barbati, activitatea întregi loru vietii, lucrulu vietiei loru întregi, sa-lu derime acum'a cu mânilor proprie (Stâng'a: Adevératu e!) acéști a nu se póte splică cu dorinti'a de domnia ce-e înrădăcinata în natur'a omului. A presupune despre guvernulu ca aru fi capace se supuna dezvoltarea politica a țierei, esistinti'a si venitoriulu ei, se-lu supana interesului seu propriu, o asemenea presupunere aru fi mai multu de câtu retacire; acéști a n'aru pote s'o face de câtu rea credintia.

Asemene procedura o póte justificá numai o ratiune politica mai înalta (strigări: S'audimu!) (Vá urmă.)

Nr. 70. 1870.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scóla romána greco-orientala din Curechiu, Siesuri si Bucuresci cu Rovin'a, escrie prin acéști a concursu pâna la 15 Augustu a. c. st. vechiu.

Emolumentele impreunate cu fia-care dintre aceste trei posturi invetiatoresci suntu: în bani gat'a 200 fl. v. a., cartiru liberu, lemne de focu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá vre-unulu din aceste posturi au a documentá: a) ca suntu románi de religione greco-orientala; b) ca au avutu purtare buna morale; c) ca au absolvitu cursulu pedagogicu seu clericalu în institutul nostru archidiecesanu románu gr-orientale din Sabiiu; d) ca scie cantárele bisericesci si tipiculu; si e) ca afara de limb'a sea materna mai cunósce anca seu limb'a magiara seu cea germána.

Concursele suntu de a se adresá acestui inspectoratu scolarin.

B r a d u 2 Iunie 1870.

Inspectoratulu districtuale ale scóloru románo greco-orientale din protopopiatulu Zarandului

(31 — 1)

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“.

pre o jumetate de anu (Iulie-December) alu anului 1870. — Pretiulu abonamentului pre 1/2 de anu e:

Pentru S a b i i u 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Tranía si Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainatate 6 florinti.

DD. abonanti suntu rugati a nu întârdiá cu tramiterea prenumeratiunilor.

Adresele ne rogámu a se scrie curatu, si epistolele de prenumeratiune a ni se tramite francate — adresându-le dea-dreptulu la

Editor'a „Telegrafului Romanu“
in Sabiiu.

Burs'a de Vien'a.

Din 4/16 Iuliu 1870.

Metalicele 5%	53 90	Act. de creditu	114 50
Imprumut. nat. 5%	62 90	Argintulu	123 50
Actiile de banca	681	Galbinulu	6 08

10,000

Dîleri la drumulu de feru

afra ocupatiune durabila la cladirea drumului de feru lângă Sabiiu pre lângă un'a taça de 1 fl. v. a. pre di.

Insinuarile se facu în Sabiiu afara de tranjamentu la începutulu drumului spre Mediasiu.